

Militär presscensur i Israel

bP 505/30

6P
505

Kurt Törnqvist
Christer Palmberg

November 1969

MILITÄR PRESSCENSUR I ISRAEL

Ralph L. LOWENSTEIN: The Daily Press in Israel: an Appraisal after Twenty Years. JOURNALISM QUARTERLY Summer 1969 ss. 325-331.

Dagspressen i Israel

Efter 20 år som självständig nation har Israel idag den mest livaktiga pressen i Mellersta Östern. Befolkningens konsumtion av tidningar och annat tryckt material är imponerande. Israels befolkning utgör endast 2,7 miljoner men det finns 25 dagliga tidningar, 50 veckotidningar och cirka 350 månads- och kvartals-tidskrifter. I Israel går det 20 dagstidningar per 100 invånare, dubbelt så många som i Libanon, det näst högsta landet i Mellersta Östern..

Denna påtagliga aptit på publikationer kan tillskrivas en omfattande utbildning, den högsta graden av läskunnighet (mer än 90 %) i Mellersta Östern, en aktiv demokrati och - fram till 1969 - frånvaron av television.

Israels press påverkas av sju huvudfaktorer, som berör samhället i sin helhet. De är 1) landets geografiska litenhet, 2) en relativt liten befolkning, 3) en stor andel utlandsfödda medborgare, 4) starka men mångskiftande politiska partier, 5) en högt centralicerad regering, 6) det ovanliga inflytandet av krafter utanför landet på dess nationella liv och 7) det starka kravet på säkerhet i den rådande situationen. I följande avsnitt skall vi speciellt uppmärksamma den sista faktorns inverkan på pressen i Israel.

Militär censur

Den israeliska regeringen framhåller med stolthet det faktum att ingen utländsk tidning, tidskrift eller bok har blivit förbjuden att utkomma i Israel på grund av säkerhetsföreskrifter. Fortfarande är emellertid Israel efter 20 års oberoende ett land i krig. Militär säkerhet har därför fått ett genomträngande inflytande över pressen och militär censur är i kraft nu som för 20 år sedan.

MILITÄR PRESSGÄMNING I ISRAEL

Ralph L. LOWENSTEIN: The Daily Press in Israel: an Appraisal
after Twenty Years. JOURNALISM QUARTERLY Summer 1969 no. 355-357.

Den israeliska pressen i Israel

Efter 20 år som självständigt nation har Israel idag den mest
livaktiga pressen i Mellanöstern. Befolkningens konsumtion
av tidningar och annat tryckt material är imponerande. Israel
befolking väntas nå 2,7 miljoner men det finns 25 dagliga
tidningar, 50 veckotidningar och cirka 200 månads- och kvartals-
tidningar. I Israel går det 20 dagstidningar per 100 invånare,
dubbel så många som i Japan; det näst högsta landet i Mellanöstern.

Denne påstås varit en publikation som tillägnas en omfattande utbildning, den högsta graden av läskunnighet (mer än 90%)
i Mellanöstern, en aktiv demokrati och - från till 1969 -
frånvaron av censur.

Israeliska press påverkas av sju huvudsakliga faktorer, som berör samhället
i sin helhet. De är: 1) landets geografiska läge, 2) en relativt liten befolkning, 3) en stor andel utländska medborgare, 4) starka men måttligt utvecklade politiska partier, 5) en högt utvecklad regering, 6) det oväntade inflyandet av kristen utvärld för landet på dess nationella liv och 7) det starka kravet på säkerhet i den rådande situationen. I följande svarar jag på de viktigaste frågorna som ställts om faktornas inverkan på pressen i Israel.

Militär censur

Den israeliska regeringen främjar med stöd det faktum att ingen utländsk tidning, tidsskrift eller bok har blivit förbjuden att utkomma i Israel på grund av säkerhetsrelaterade skäl. Första runda av emellanåt Israel efter 20 års oberoende ett land i krig. Militära skärper har varit ett genomgående inflytande över pressen och militär censur är i kraft nu som för 20 år sedan.

Trots att det kan vara nödvändigt har hårdheten i denna censur givit Israel en lägre grad av pressfrihet än vad demokratisk frihet i Israel annars skulle tillåta. Chefredaktörer i Israel har en lista på olika ämnen, vilka faller under säkerhetskontroll. Artiklar som innehåller något av dessa ämnen måste godkännas av de militära censorerna, som är anträffbara 24 timmar om dygnet i kontor belägna i Tel Aviv, Haifa och Jerusalem. Utlandskorrespondenter måste också få sina artiklar godkända på dessa kontor. Meningskiljaktigheter överförs snabbt till en kommitté, som domineras av civilister.

Den helt överskuggande effekten av militär censur är emellertid att censuren utsträcks bortom de rent militära gränserna. Israels konfrontation med arabstaterna är inte enbart militär utan även ekonomisk och politisk. Av säkerhetsskäl stoppas politiska och ekonomiska nyheter och vissa utrikeskorrespondenter har uttryckt den åsikten att censuren är ett propagandainstrument för att behålla en oförändrad image i andra länder.

Det finns utan tvekan en självcensur hos israeliska tidningsmän som är medvetna om att diskretion från deras sida kan betyda skillnaden mellan liv och död för deras landsmän. Även utrikeskorrespondenter måste ibland väga legitima nyheter mot deras eventuellt skadliga mänskliga och ekonomiska effekter.

Emellertid finns det bevis på att 20 års militär censur har gjort israeliska tidningsmän okänsliga för de sällsynta excesserna i säkerhetsbestämmelserna, speciellt då det berör andra medier än deras eget. I december 1966 blev två redaktörer för en sensationstidning arresterade, i hemlighet dömda och sända till fängelse i ett år på grund av en artikel som de publicerade och som hade såväl politiska som säkerhetsmässiga övertoner. Den israeliska pressen fick ej, fast den hade kännedom om fallet, skriva om detta, förrän nyheten kom ut i en amerikansk tidning två månader senare. En annan amerikansk tidning uttalade att den hemliga rättegången och domen av de två redaktörerna enbart tjänade till att "dra uppmärksamheten till den israeliska censuren och till det fega uppträdandet hos många israeliska journalister, vilka inte vågade stå vid sina kollegers sida".

Frota att det kan vara nödvändigt har påståendet i denna censur
 givit Israel en lägre grad av pressfrihet än vad demokratiske
 frihet i Israel annars skulle tillåta. Cheloveckitörer i Israel
 har en lista på olika sinnen, vilka faller under säkerhetskon-
 troll. Artiklar som innehåller något av dessa sinnen måste god-
 kännas av de militära censorerna, som är antvillbara 24 timmar
 om dygnet i kontor belägna i Tel Aviv, Haifa och Jerusalem. Ut-
 landskorrespondenter måste också få sina artiklar godkända på
 dessa kontor. Meningskifjaktigheter överförs snabbt till en
 kommitté, som domieras av civilister.

Den helt övervakande effekten av militär censur är emellertid
 att censuren utsträcker sig över de rent militära gränserna. Israels
 konfektion med arbetsställen är inte endast militär utan även
 ekonomisk och politisk. Av säkerhetsåskäl stoppas politiska och
 ekonomiska nyheter och vissa utrikeskorrespondenter har uttryckt
 den åsikten att censuren är ett propagandablastningsmedel för att be-
 hålla en olöslig bild i andra länder.

Det finns utan tvivel en självklarhet hos israeliska tidningsmän
 som är medvetna om att diskretion från deras sida kan bejdas
 skillnaden mellan liv och död för deras landsmän. Även utrikes-
 korrespondenter måste ibland väga legitima nyheter mot deras
 eventuellt skadliga mänskliga och ekonomiska effekter.

Emellertid finns det bevis på att 20 års militär censur har gjort
 israeliska tidningsmän okunniga för de sällsynta excesserna i
 säkerhetsbestämmelserna, speciellt så det berör andra medier än
 deras eget. I december 1966 blev två redaktörer för en senas-
 tionstidning arresterade, i hemlighet dömda och sända till läger-
 se i ett år på grund av en artikel som de publicerade och som
 hade såväl politiska som säkerhetsmässiga övertoner. Den israelis-
 ka pressen fick ett, fast den hade kännedom om fallet, skriva om
 detta, förrän nyheten kom ut i en amerikansk tidning två månader
 senare. En annan amerikansk tidning uttryckte att den hemliga
 rättegången och domen av de två redaktörerna snarast tjänade till
 att "dra uppmärksamheten till den israeliska censuren och till
 det lösa uppträdet hos många israeliska journalister, vilka
 inte vågade stå vid sina kollegers sida".

En annan händelse inträffade 1968 då cirka 1000 exemplar av en arabisk version av sexdagarskriget beslagtogs. Ursprungligen var den publicerad i Libanon, men en upplaga trycktes av en arabisk-israelisk publicist i Israel. Upplagan annonserades öppet i hebreisk, arabisk och engelsk press i Israel. Fastän den israeliska pressen rapporterade beslagtagandet, blev det inget ramaskri på ledarplats mot aktionen. Åtminstone en tidning uttalade sig emellertid skarpt mot de allt strängare pressrestriktionerna i de av Israel efter sexdagarskriget ockuperade delarna. Den förklarade på ledarplats att "en fri press är mycket viktig för att förhindra godtyckligt handlande och dåraktighet i den byråkratiska administrationen och att det finns potentiella faror av detta slag i militärstyrelse lika mycket som i civila".

Ett resultat av denna kombination av att undandra nyheter, frivillig censur och militär censur är att den bildar underlag för många spekulationer. Då tidningen är oförmögen att trycka fakta från områden vitala för läsaren sysslar den genomsnittliga tidningen ofta med spekulationer kring fakta både på sina förstasidor och på andra ställen. Detta har otvivelaktigt minskat trovärdigheten för israeliska tidningar.

Enligt författarens åsikt, baserad på många samtal med israeler under 1967 och 68, har den statskontrollerade radion en högre grad av trovärdighet än tidningarna. Israelerna vet att många fakta som berör den militära eller politiska säkerheten ej sänds, men de tror också på den absoluta sanningshalten i de nyheter som rapporteras. Israelerna har ej samma tilltro till tidningsreportagen.

Avslutning.

De huvudfaktorer, som påverkat Israels press under de första 20 åren av dess självständighet kommer sannolikt att förbli viktiga under lång tid framöver. Inte minst gäller detta kravet på säkerhet.

Israelerna har levt på randen av en vulkan under gångna 20 åren. Även om de blivit vana vid detta tillstånd, har de alltjämt ett mer än vanligt intresse för tecken som kan förebåda nästa utbrott. Israels tidningar har tillgodosett detta intresse med rapporter på ett flertal olika språk och från en mängd olika synpunkter. Eftersom det är lika osannolikt att israelerna ger upp sitt land som att vulkanen förblir sovande, bör den dagliga pressen i Israel förbli lika livskraftig under kommande år som den varit under de gångna.

En annan handelsinriktad tidning 1908 på cirka 1000 exemplar av en
arabisk version av sexhundraårigt bestyrkt. Utredningen var
den publicerad i Libanon, men en upplaga trycktes av en arabisk
arabisk publicist i Israel. Uppläsningen annonserades öppet i ha-
rabisk, arabisk och engelsk press i Israel. Fastän den israeliska
pressen rapporterade bestyrkt, blev det inget resultat på
ledningsföretaget. Årsmötet en tidning utvalde att emul-
lerad skapade mot de sällsamma pressreklamerna i de sv-
Israel efter sexhundraårigt ockuperade delarna. Den förklarade
på ledningsföretaget att "en fri press är mycket viktig för att förhindra
godtyckligt handlande och hänsynslöst i den kyrkliga administrationen
troen och att det finns potentiella faror av detta slag i militär
styrelse lika mycket som i civila".

En resultat av denna kombination av ett utökat tryckeri, fri-
villig censur och militär censur är att den bildar underlag för
många spekulationer. De tidningen är överöversatt till tyska, spanska
från områden vittala för läsaren synsätt som generalistiska tid-
ningen ofta med spekulationer kring fakta både på sina förståelser
och på andra ställen. Detta har otvivelaktigt minskat trovärdig-
heten för israeliska tidningar.

Enligt föreläsarens åsikt, baserad på många samtal med israeler
under 1957 och 68, har den statkontrollerade radion en hög grad
av trovärdighet än tidningarna. Israelerna vet att många fakta
som berör den militära eller politiska säkerheten ej nämns, men
de tror också på den absoluta sanningshalten i de nyheter som
rapporteras. Israelerna har ej samma tilltro till tidningsrap-
porterna.

Avslutning

De huvudsakligen som påverkar israeliska press under de följande 20
år av dess självständighet kommer sannolikt att följande viktig
under lång tid framöver. Inte minst gäller detta kravet på säkerhet.
Israelerna har levt på randen av en vilken under sådana 20 åren.
Även om de blivit vana vid detta tillstånd, har de alltså ett
mer än vanligt intresse för tecken som kan förstås nästa uttryck.
Israeliska tidningar har tillgodosett detta intresse med rapporter på
ett flertal olika språk och från en mängd olika synpunkter. Ett
som det är lika sannolikt att israelerna gör ett stort uttryck
vilken förblir sovande. I den pressen i Israel följande
lika livaktigt under de följande 20 åren.

